

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Линдога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи авртає ся лише на попередне застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Несуспокої на російських університетах.

(Слово критики радника двора проф. д-ра В. Ягіча).

Подаємо отсе онодішну вступну статью N. fr. Presse, цікаву так своїм основним змістом, як і тим, що походить з пера знаменитого ученого, який мимо свого високого становища, як достойник двора, не завагав ся висказати слова правди про поступоване університетських властей та правительственных органів супроти російского студентства.

Незмірно сумно та жалібно виглядають вісти, які про розрухи російських студентів доходять до нас лише у фрагментах. Познаки небезпечно хорого організма виступають на внї в тривожний спосіб. Належить се до нещасної системи тавня російским правительством, що краєва праса, яка передовсім була би покликаною вияснити цілу справу, мусить заховувати абсолютне мовчанє про події, які від місяців по всіх кругах суспільности становлять безнастанно предмет розговорів та живої тревоги. Виняті зпід публичної контролі вісти про університетські розрухи, що тривали вже від кількох місяців по всіх російських університетах, ширили ся дальше часто в дуже пересаджених розмірах. Через се піддержувало ся заворушенє між самими студентами, та зростало занепокоєне суспільности. Вкінці, як звичайно давно за пізно, рішено ся ледви перед кількома днями, коли вже в Петербурзі та Москві прийшло до справдішних битв та потекла кров, подати сухе урядове справозданє до «Державнаго Вестника», яке другі днівники вправді могли повторити, але дальше мусіли знов про цілу сумну подію — мовчати! Анї не можна їм відважити ся на обговоренє офіціального справозданя, анї на занятє власного становища супроти самої справи! А прецінь вага сего цілого руху жадає рішучо, щоби публична дискусія вивязала ся над сим. Бо коли вже було багато заворушенє студентів в Росії, то прецінь ледви чи розрух був коли таким грізним задля своєї загальности та задля розмірів, як тепер, коли особливо співучасть широких верств населєня, передовсім робітників, надає єму великої ваги. Коли з початком вісімдесятих років страшний замах на царя Александра II. закінчив ся сумним успіхом, тоді проявили маси народа в Петербурзі та Москві такий ворожий настрій супротив студентів, що побоювано ся сильно нападів розлюченої товпи, які могли би ся були звернути супротив інтелігенції взагалі. А тепер противно з сеї самої царської столиці, де перше в «Обзорной рядє» наче стояв гарнізон в безнастаннім поготовлю против збурєних на студентів мас, чуємо зовсім достовірні вісти про збратанє ся робітників і студентів, про спільність їх інтересів!

А що робить правительство? Чи пізнало ся на донеслости сего руху? Чи задумало нридушити сей рух звичайними в

Росії средствами, звірскими побоями студентів поліцією, жандармами та козаками, громадними увязненями в твердинях, покаранєм богато соток студентів виключенєм, висилкою та влученєм до війскових рядів? Здає ся майже, що справді так мають ся річи. Бо навіть з сих недостаточних вістий видко наглядно, що згаданих средств ужито, на жаль, в дуже широкій мірі, а напротив нічо не чувати про се, чи ся ціла, дуже поважна справа була предметом старанних розслідув та нарад зі сторони правительства, чи то в державній радї, чи в якій особно до сего визначеній комісії.

Навіть не можна сказати, щоби сей вибух студентских заворушенє прийшов так нагло, що не можливо було передвидіти єго по ріжних познаках. Поважні люди з професорских кругів вже від місяців гляділи з обавою у найблизшу будучність. Сліпотою заражене було властиво лише найблизше інтересоване міністерство «просвіти», яке також підчас ріжних фаз сеї нещасної афери відзначило ся надзвичайною безглядністю, в противности до заступників міністерства судівництва і війни.

Університетська криза, яка вибухнула тепер в Росії, має свої глибокі причини в богато грїхах самого правительства, які оно сповнило в послїдних двох десятиках літ зглядом російского університетского життя. Давнійший університетский статут з р. 1863. був в своїй основі ліберальним, та реакція сімдесятих років обвиняла єго несправедливо за політичні атентати, які в р. 1881. покінчили ся сумною подією насильної смерти царя Александра. Тепер змінене і безобразно сеї статут ріжними приписами, а вкінці в р. 1886, завдяки тодішньому нещасному впливови Каткова, повалено єго що-до істотних основ, с. є. заступлено єго новим, зовсім а зовсім невільнодумним статутом, який цілком позбавив університети їх автономії. Від сего часу, можна сказати, хорують російські університети, они не розвивають ся поступенно, але ідуть до упадку.

Професори — а о се розходить ся головно після наших понять, яких, що правда, не поділяє російске правительство — утратили в очах студентів богато своєї давньої поваги, на них дивили ся вже не як на мужів науки, вибраних колегією професорів, окружених загальним довірем, але як на креатури міністерства, яких першим обовязком був послух супроти волі міністерства. Без згляду на бажаня колегії професорів може міністер після нового статута доконувати іменовань так професорів, як і деканів та ректорів, які не за всіди своїми особистими заслугами, але близькими відносинами до міністерства доходят до своїх гідностей, а між колегією професорів та між студентами не мають жадного довіря, анї симпатії.

До сего обниженя поваги цілого професорского стану прилучили ся ще инші зарядженя, які до нинішного дня не перестали викликувати протести та жалі. Щоби против напливу молодіжи до університетів поставити штучну заперу, підвисшено значно вписові такси, так, що по ріжних уні-

верситетских містах мусіли завязувати ся особні товариства, щоби достарчити грошевих средств пильним, а убогим студентам, яким що року грозило небезпеченство перерваня студий задля неможности заплаченя чесного. Процент допущєня студентів-жидів на університет обнижено на дуже низьке число. Вкінці ще недавно (а се було нещасне розпорядженє померного міністра) постарано ся ограничити свободу зміни побуту студентів тим способом, що означено губернії, з яких поодинокі університети могли приймавати студентів!

До сих внїшних ограничєнь, які виключно замість стараня о ширєне просвіти, скорше вказують на пострах перед нею, зросло, наслідком нового статута, богато внутрішних запер університетского життя. Катков подавав при укладаню нового статута причину, що через него немов то російські університети зближать ся що-до устрою до німецких. Однак се позірне зближенє ограничило ся лише на застереженю міністрови права іменованя професорів та — безплатних доцентів. Напротив що-до внутрішної свободи руху, що-до німецкої свободи научаня і ученя ся, новий статут ріжнить ся від німецкого устрою ще більше, чим давнійший ліберальний з р. 1863. Недостатків старого статута не усунєно, натомість богато ліпших єго сторін змінене на гірше в новім статуті.

Якжеж винагороджено професорам утрату їх автономії? Введено незнану давнійше в Росії засаду, що професори мають мати уділ до части грошей за чесне. Задля сего справді на кождім факультеті деякі нечисленні одиниці зміж професорів позискали немалий грошевий додаток, але велика більшість не має з сего нічо, як лише несимпатичне почутє неколегіального виношеня одиниць, яке не має причини в особі професора, але в практичній потреби заступленого ним предмета. Ся новість мала в Росії так мало прихильників, що вже перед роками переважна часть факультетів висказала ся за знесенєм єї. Впрочім новий статут нічого не вчинив для поправленя материяльного положєня професорів. Як від року 1863., не зважаючи на дорожню, яка від того часу настала в Росії, ограничає ся ще тепер платня звичайного професора на всіх університетах без ріжниць на 3000 рублів річно, без жадного дальшого додатку чи то після літ служби, чи то після більшої слави даної особи. Конечним наслідком сеї щораз скупійшої платні є старанє професорів, здобути собі нові жерела доходу поза своїм університетским заводом. Принимає видчитів та викладів по ріжних наукових заведенях є ще найлагіднійшою формою сего лиха. Часто оглядають ся за ріжними иншими средствами, які всі доводять до сего непожаданого вислідю, що зменшає ся праця професорів на університеті.

(Конець буде).

Що про розвій садівництва і про торгівлю

овочами.

(Відчит о. Ю. Дуткевича з Дубя на загальних зборах товариства „Сільський Господар“ в Олеську).

(Дальше).

Друге місце під зглядом многости і добору овочів має Стирня. Там заложено для садівників «Дім торговельний» для продажу овочів. В р. 1895. спродано в тім Домі 236 вагонів яблук, 28 вагонів грушок, 19 вагонів сливок, 7 ваг. орехів, 1 ваг. сушених грушок. — Разом 291 вагонів овочів, то значить 29.100 мішків по 100 кілограмів. Чуєте, панове господарі, а на се зложило ся всего 102 садівників. А кількож продано поза Домом торговельним! Чи маєте повяте, які там сади? А прецінь і самі щось з'їли! А що-до ціни, яку взяли за тоті овочі, подає нам Дім торговельний слідуєче. Яблока: столові 12—18 злр., господарські, то єсть на ужиток кухонний 8—12 злр., на яблочник, то є найліпші по 4 злр. 75 кр. — Грушки: столові 10—16 злр., підлі 3—4 злр. — Сливи 8—15 злр.

Ціни не рівні, а залежать они не лиш від смаку овочів, але і від того, як довго дадуть ся притримати в добрім стані, а передовсім, як їх обірано і упаковано, о чім у нас звичайно не має ніхто повяте. Скажу лиш, що у нас обриває ся або обтрясає ся так, щоби нічого на дереві не остало; іноді обиває ся з галузями ріжними ломаками, а скілько шкоди поносить господар в овочах, а кілько терпить на тім де-вина, се лиш Бог знає.

З поступом просвіти іде розвій садівництва. Чехи пішли вже високо; на Мораві кожда доріжина навіть польна обсаджена овочевою деревиною, а в вже і такі господарі, що не жалують здвож пиви посередній садити садівину.

Вже на Мазурах іде до поступу: Єсть там кілька садівничих заведень, між иньшими і школа огороднича в Тарнові, котрої директор п. Мацяшек продукує річно 2.000 щепів. Щепи тоті розкуплюють самі господарі, а лиш дуже маленька частина дістає ся до нас, але і якже мають до нас доходити, коли приміром минулого року один господар-мазур сам для себе купив 300 щепів, даючи разом на се 100 злр.

Вагалі Австрія стає на стопі вивозу овочів. З самої Австрії до Німців вивезено в р. 1893 — 4.688 мішків овочів, а в 1894 — 6.346. Але не лиш сирій овоч вивозять з австрійських країв, особливо Тирольчики переробляють овочі на соки і смажені бакалїї; загалом Тироль побирає річно за свої овочі і перетвори 3 мільони корон, а Стирня 4 мільони.

Найважнішим ринком для торгівлі овочами єсть місто в Стирії Марбург над Дравою, звідки висилають їх в бочках по 200 К. рікою до Угорщини, Сербії, Болгарії, Египта і Азійської Турції.

Угорщина, Боснія, Герцеговина і Далмація плекають окрім винограду велику скількість бросквинь, морелів а найбільше сливок, котрих так много, що ними дійсно засипають цілий світ, і здає ся, що угорські і боснякські сливки завжди будуть мати першєвство на ринках світа. По обох боках Дуная тягнуть ся правдиві сливові ліси найріжніших гатунків, а найбільшу часть сливок переварюють на славні угорські повила а також і на горівку, звану сливовицею. Обчисляють продукцію сливок в Боснії на 260.000 метр. сотнарів, а Угрів на 300.000, кола Сербія маючи ліпший клімат, продукує лиш около 60.000 м. с.

Що-до Галичини, то тут сильніший рух садівничий почав ся доперва послідними літами. Більших садів нема, бо селяни і міщани заведбали їх, а двори попросту винищили їх. Дворян перед якими 25-літами напала манія на англійські парки і огороди рожані. Много єсть дворів, де більше находить ся рожів, як яблоний або взагалі дерев овочевих. Селянські сади: се недобитки колишніх садів. Кілько обдертих і бурею обломаних порохнявих яблоний та груш — і гущавник мерханих і мохом оброслих сливок, то все в твердїм мерозі, з котрого не сходять вівці і телата, котрі у нас обіймили

ролю садівників. — Рух невеликий, бо кождий сад має стільки родів овочів, скільки дерев в саді — а се без виїмки так у селянина як і в дворі. Лиш декотрі місцевости троха відбивають ся від краввого садівництва. До сих виїмок належить і Олесько з околицею: також Косів і Коломия, як се можна вносити з виставлених на огородничій виставі мип. року у Львові. Многі міщани олеські були преміовані за свєї окази, що світ дізнав ся про садівництво Олесьчан, єсть то заслуга тутешнього учителя п. Домбровского.

Найбільший поступ під зглядом садівництва зробила полуднево-західня сторона нашого краю а найбільше повіт Заліщики, де сильно взяли ся селяни до плекана морель, так званих Априкозів.

Помимо, що ведуть ся галузь неумітно і недбало, приносить она їм не малу користь. Обчислювано, що весняні морози в минувшім році нанесли їм шкоду на 50.000 злр. — На жаль треба і се піднести, що не наші люди, а чужі тягнуть з тих садів великі зиски: бо селяни наші тратячи безмисльно гроші, запроднують свої молоденькі єще сади морельові жидам — нераз на кілько літ за безцін.

В кождім случаю однак приходить і тим темним властителям добрий пожиток, а культура ширить ся що-раз більше. Потреба лиш троха заохоти зі сторони нашої інтелігенції, а то приміром і закладанем шкілок. Вправді декотрі селяни позакладали і там шкілка і продають готові дерева, алеж їх так солоно продають, що кождий охочий купити, стратить охоту до купна. Від мене жадав один селянин по 1 злр. 20 кр. за штуку 2-літної морелі.

В послідних днях почав двигати ся рух в наурямі ширення садівництва. Завязало ся кілька товариств, і єсть надія, що при теперішніх змаганнях дійде у нас садівництво до великого розвитку.

Викази статистичні (хотяй дуже недокладні) з року т. є. 1898 виказують, що Галичина враз з Буковиною вивезла в тім році до Німечь ярич, овочів і орехів 359 вагонів; Чехи вислали 2.640 вагонів (а 10.000 сотн.) за те Німці віддали Галичині 28 вагонів, Чехам 371 ваг. Викази єсть недокладні, бо не сортують овочів від огородовини і від орехів. Надто Буковина продукує орехів о много більше як Галичина, а статистика лучить оба тоті коронні краї разом. Тут також не вчислено і поштових пересилок в 5 кл. кошках повних полудневих овочів (цитрин, фіг, помаранч, винограду і иньших). (За Rolnik-ом 1901 ч. 9. Rolnictwo w Galicyi wobec odnowienia traktatów handlowych — др. Пілят).

(Дальше буде).

З'їзд націонал-демократів

Відбув ся вчєра, 25-го марця, в сали Рускої Бєсїди у Львові. Як подає «Дьло», «учасників з'їзду явилось около 100, меж ними більше як трета часть селян. Народи вели ся довірочно.

«Найдовше вела ся нарада над сегорічними виборами до сойму. Реферував др. Кос. Рішено переводити ті вибори по можности спільно зі всіми опозиційними партиями рускими і в порозуміню з людowymi сторонництвами польськими. Ініціативу до деяких переговорів рішено предложити «независимим» руским послам парламентарним і соймовим.

«Тажо широка дискусія вела ся в справі становища руских послів в радї державній. Реферував п. Романчук. Принято з задоволенєм, що независимі рускі послы утворили руский клуб та що-до того клубу належить також оден буковинський Русин а яко «гїсть» і опозиційний та в части і Русинами вибраний Поляк Брайтер, та що той клуб має своїх заступників у всіх парламентарних комісіях. За прийнятійшими відносинами до «інкамерованих» послів Русинів або якоюсь звязю з ними не обізвав ся ніхто. Противно, обзивали ся многі голоси, домагаючи ся як найбільше рішучого, різкого, острого виступованя послів руского клубу і маїфестованя кривд та потреб руского народу всякими способами: інтерпеляціями, внесеннями і по можности як найчастійшими промовами. Ставлено багато питань що-до парламентарної

ситуації і поведєня руских послів, домагано ся пояснєнь і висказувано жаданя. Пояснєня і цілу відповідь референта принято з задоволенєм.

«Дальше раджено в справі праси і фондів. Реферував др. Евген Левіцкий. Особливо обговорювано докладно вимоги людової часовиси і зазначено, що она повинна політично образовувати і виховувати руский нарід, отже повинна порушати всі живєнні справи народні, особливо політичні і економічні, а притім писати горячо і остро. Складки на народний фонд повинні збирати ся в як найширших кругах і при всякій нагодї.

«З причини спізненої пори — наради вели ся від 10. години перед полуднем з півторагодинною перервою до 10. години в вечер — иньші справи муєли снасти з дневного порядку, меж ними точка: організаційна і агітаційна робота на будуче, котру мав реферувати др. Кость Левіцкий.

«Наконець вибрано новий заряд. До тіснійшого Комітету народного входять: посол Юліян Романчук (яко голова), дир. Алекс. Борковський (заст. голови), Василь Нагірний, др. Евген Озаркевич, Іван Белей, о. Алекс. Темницький, о. Алекс. Стефанович (всі яко члєни видїлу Народної Ради); дальше др. Дам'ян Савчак, др. Кость Левіцкий, др. Евген Левіцкий, проф. Волод. Шухевич, Вячеслав Будаиновский і Лонгин Цегельский. — До ширшого Комітету належать: др. Ярослав Кулачковский зі Львова др. Евг. Олєсницький зі Стрия, др. Теофіл Окуневский з Городенки, др. Андрій Кос з Калуша, Василь Яворський з Нового Санча, пос. Дмитро Остапчук з Тарасівки, др. Михайло Дорундук з Борщєва, о. Сильв. Лепкий з Жукова, о. Николай Галуциньский зі Звиняча, о. Теодор Богачевский з Лецьки, о. Сидір Зельский а Милытина, о. Тит Войнаровский з Балинець, о. Йосиф Фоліс зі Скнилова, др. Теофіл Кормош з Перемишля, др. Андроник Могильницький з Рогатина, о. Стефан Омишкевич з Хишевич, Йосиф Гурик з Угринова долинного, о. Іван Яворський зі Стрільбич, др. Волод. Охримович з Тернополя. Прочих членів ширшого Комітету дїбрати собі лишено тіснійшому Комітетови, припоручаючи єму тільки, щоби звернув свою увагу особливо на селян і міщан».

З державної ради.

Вчєрашнє засіданє палати послів розпочало ся о 1. год. По полагожденю формальностей інтерпелює пос. Барайтер президента, чи правда се, що в середу має відбутися пополудневе засіданє для вибору делегацій. Справа знесеня §. 14. є багато важайшою і тому Шенереріянци поставлять внесенє, щоби на тім засіданю не уміщено вибору делегацій на дневнім порядку. Президент відповідає, що вибори делегацій він поставить на всякий спосіб на дневний порядок одного з найближших засідань, а вже річию палати буде прийняти єго або відкинути. Пос. Брзорад ставляє свою стерегичну інтерпеляцію в справі неїмецких інтерпеляцій, а пос. Штайн подібну, щоби не принимати неїмецких внесенє та інтерпеляцій. Президент Фетер відповідає обом, як попередних засідань.

З черги палата перейшла до поставленого на дневний порядок справозданя податкової комісії про внесенє Штайнвендера, дотично звільненя від рентового податку заставних листів кравих, гіпотечних інституцій. Після промови референта пос. Штайнвендера, забрав голос пос. Кос против внесеня, займаючи ся особливо кравим банком. З кінцем 1898. року сей банк виплатив властителям великих посїлостей звиш 23 мільони зр., містам 32 мільони зр. а малим властителям щось трошки більше від 5-ти мільонів зр., при чім було дрібних позичок лише 466 і винесли загалом не більше як 136.560 зр. Се число в приривнаню з цілим оборотом 90 мільонів зр. виказує, як мало згаданий банк ділає для селянства. Що дотичить знов гал. кред. Товариства земского, то оно не підпадає під закон з внесеня Штайнвендера. Се товариство істнує лишє для великих властителів і стоїть виключно під зарядом шляхти. Від директора аж до бухгалтера складає ся там персонал з шляхтичів, доперва секретарем є звичайний чо

ловик. Сему товариству, коли в р. 1841. повстало зі сполуки двох товариств, переказано 552.758 зр. з кінцем 1849 р. повинно се товариство мати разом з 4 процентовими відсотками 5,483.243 зр. В дійсности се сума виносить 2,443.053 зр., так, що сума звиш 3-ех мільонів десь шезла. Білясе сего товариства на р. 1899 виказує, що амортизаційні залежності банку виносили 1 мільон 338 тисяч зр., що становить в прирівняно з другими банками величезну суму. Також відсотки з залежностей виносить три рази тільки, як в кравім банку гіпотечнім в Чехах. Резервовий фонд значно зменшив ся, коли пр. в пропінатійнім фондї резервовий фонд є дуже великий, мимо сего, що пропінатійний фонд істнує всего 10 літ, а доходи виносять всего коло 5 мільонів річно. І з пропінатійним фондом шляхта газдує зовсім самовільно, пахтуючи пропінатію межі себе та відускаючи відтак жидам. Але резервовий фонд росте, бо хлопці оплачують пропінатію. Бесідник звертає ся ще з ріжними загальнішими викидами против шляхти і заявляє ся против проєктованого закона, а в разі ухваленя єї просить о виключенє з неї галицького кредитового Товариства земского.

Пос. Гесман полемізує з Косом і жалувє, що не втягнуто до закона також увільненя комунальних облігацій від рентового податку. *Пос. Ласпін* ставить в сїм дусї внесенє що-до комунальних облігацій. Відтак по промові *п. Карбуса* поставив *пос. Цедвіц* внесенє, щоби закон, який є неясний в кількох точках, завернено назад до комісії, та щоби комісія здала справу до 24 годни. Тут забрав слово міністер скарбу Бем-Баверк і після довгої промови, в якій вияснив становиско правительства супроти рентового податку, згодив ся на відосланє закона ще раз до комісії.

Внесенє *гр. Цедвіца* прийнято і приступлено до нарад над правительственным проєктом, в справі переказування надвишок з кумулятивних сирітських кас. Референт *пос. Патай* доказує що сї надвишки не повинні іти до фіскуса, але в легіслативній дорозі має означити ся призначенє тих сум, а найкрасше ужити їх на опіку над убогими та занедбанями сиротами. Міністер справешливости *Спенс-Боден* полемізує з референтом з правного становиска, доказуючи, що надвишки сирітських кас є власністю держави, але годить ся на ужитє їх на проєктовані цілі. Відтак Молодочех *пос. Пантучек* відказує радї державній компетенції рішаня сеї справи, яка належить до соймів, але признає її хосенність і заявляє ся за нею. *Пос. Гофман-Веленгоф* витає радо закон, бо він запобіжить зростови числа проступників, та жадає, щоби за ті фонди уряджено при вязницях дома поправи для малолїтних проступників. На сїм перервано наради і по переведеню ріжних виборів замкнено засіданє, назначуючи слїдуюче на среду о год. 11. перед полуднем.

НОВИНИ.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат. Агапія; рим.-кат. Сикста. — В п'ятницю: гр.-кат. Савина, Юліяна; рим.-кат. Евстахія.

— **При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновленє передплати.** При сій нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які-небудь залежності, о остаточне їх вирішанє. Ми зневолені оплачувати все готівкою, тому не можемо на будуче нікому удїляти кредиту, отже Адміністрація була би приневолена при дальшїм триваню залежностей висилку часопису безусловно здержати.

— **3 руских товариств:** Засіданє Старшини «Сокола» відбуде в четвер дня 28. с. м. о 8. год. вечером в льокалі «Сокола» ул. Підвалє ч. 7.

— **3 львівського університету.** П. Мирослав Здерковський, судовий ад'юнкт в Глинянах, одержав степенє доктора прав.

— **Фреквенція на університетах і політехніках в Австрії** після стану з 31. грудня 1900 р. представляє ся так: На університетах було записаних студентів: у Відні 6.133, в Празі (чеськ. унів.) 3.188, у Львові 2.058, в Градці 1.566, в Празі (нім. унів.) 1.314, в Кракові 1.380, в Інсбруці 1.011, в Чернівцях 482 — разом 17.132. — На політехніках було студентів: у Відні 1881, в Празі (чеськ. політ.) 1.262, у Львові 711, в Празі (нім. політ.) 585, в Берні (нім.) 431, в Градці 383, в Берні (чеськ.) 78 — разом 5.331.

— **Доповненє і спростованє.** 1) В вчерашнім числі нашої часописи через ошибку не подано третого члена контрольної комісії Наук. Тов. ім. Шевченка Є ним п. Юліян Січинський. — 2) В звістці зі Стрия про Тарасовий вечерок ціни мість належить числити на крейцарі а не на сотики, отже 60 кр., 40 кр. і 10 кр.

— **Комбінації «Slow-a Polsk-oro».** Віденський доисуватель сего органу получив війсковий процес перемиський з уступленем д-ра Бобжинського і робить з сеї нагоди такі висновки: Перемиські офіцери програли процес, отже ген. Гальгочи уступає і зостає генеральним инспектором війск. Але, що намісник не має ніякого впливу на судівництво, для того ген. Гальгочи чує ся обидженим і тоді прийме инспекторство, як уступити намісник, а по нїм прийде до керми п. Коритовский. Про се знав др. Бобжинський, тому вперед уступив з віцепрезидентури кр. ради шкільної. — Нийшній «Dziennik p lski» заперече всі ті вісті яко виссані з пальця, крім першої, т. є уступленя ген. Гальгочого з комендантури Перемішля.

— **«Славно».** Незвпчаяна подія приключила ся в суботу в судовій сали у Відні. Перед трибуналом присяжних судіїв станули редактор і видавець гумористичної часописи «Pschütt». Підчас розправи прокуратор в своїй промові зазначив, що конфіскації часописи не приносять ні якого хісна, і гумористичні часописи не перестали виступати проти обичайности. Для того прокуратор від тепер буде обжаловувати їх видавців і редакторів. На се один з присяжних судіїв відозвав ся: «славно». Оборонець видавця, др. Морґенштерн, зажадав, аби се «славно» вписано до протоколу, але присяжні судіїв заперечили, немов би хто з них сказав «славно». Однак инші оборонці заявили, що чули се слово з лави присяжних, а др. Морґенштерн зложив оборону і вийшов зі своїм клієнтом зі сали. Обжалованого редактора засуджено на три місяці вязниці, а розправу проти видавця відложено на пізніше.

— **Ізда на самоході.** Коли наш цісар повернув послїдного разу з Монахова і висїв з поїзду в Амштетен, зустрів на шерові архикнягиню Валерію і архики. Франца Сальватора зі своїм найстаршим сином на самоході. Цісар запитав з усмішкою, чи самохід не вивертає, і легко вскочив до середини, почім всі відїхали до Вальзе.

— **Перші жертви весняної повени.** З Калуса доносять: Оводі коло 5-ої годни пополудни вертав селянин Михайло Шляк з Новиці зі своєю 79-літною матерю Явдохою з ярмарку домів. Приїхавши в Добровлянах над Лїмницю, не поїхав на пором, а пустив ся в брїд, не вважаючи, що вода вначно прибула. Сильні філії пірвали фіру, занесли на глїбїнь і перевернули. Шляк виратував ся, але стратив матір, котру найдено о пів клм. низше без житя. Та на тїм не конче. Того самого дня вечером так само вертав возом до дому Федор Лялик з жінкою Анною і сином Йосифом, а до них присїдїлєш Никола Перегинець і Настуня Королева, всі з Новиці, і пустились тїм самим бродом, не відуючи нещастя. На самій середині вода перервала віз. Муштини виратувались, Анну Лялик виратував якийсь незнакомий селянин із Завою а Настуню Королеву пірвала вода і навіть не найдено єї тіла.

— **Кореспонденти метеорологічного центрального заведеня.** Міністер просьвіти др. Гартель видав на підставі найвисшого припорученя статут для іменованя кореспондентів при центральному заведеню для метеорології і земного магнетизму у Відні. Отже особи, котрі в області метеорології чи земного магнетизму займають ся наукою або основними обсерваціями метеорологічних і земно-магнетичних явищ незвичайно причиняють ся до наукових розслїдів на тїм полі, можуть бути іменовані кореспондентами згаданого центрального заведеня. Іменувати має право міністер просьвіти в порозуміню з директором заведеня.

— **Мало-що не прийшло до катастрофи** в міскім театрі в Келцях. Підчас 5. образу «Quo vadis» судячі в перших фотелях замітили дим, що виходив з поза куліс на сальо, і встали з місць, щоби вийти. В тій хвили піднесли ся всі видї і тиснули ся в найбільшїм переполосі до дверей. Актор Кеджинський, не знаючи сам, де і що горить, крикнув голосно, що нема ніякого небезпеченства. Сї слова, а опісля і запевненє директора утихомирили публику. Як показало ся, запалений папір ував на вовняну портієру, від чого она тіла.

— **Старинні розкопи.** Директор атенського німецького археологічного інститута Дверифельд, прийнявши, що палата Одиссея не находить ся на Ітаці, як се доси думано, тільки на острові Санта Мавра (старинній Левкаї), почав там робити пошукування і в першій половині марца с. р. викопано великий будинок на 10 метрів високій а 9 метрів довгий, в котрім находить ся много старинних грецких посудин і предметів штуки. Тепер має ся підприняти копанє на більшї розміри.

— **Фальшованє вина.** Сими днями відбув ся в Парижі процес, котрий наробив не лиш багато дива, але й викликав велике обуренє в цілім Парижі. Перед судом ставав торговельник вина Альфред Діваль, котрий від двох літ продавав вино, в як м не було майже ані каплі правдивого вина. Найбільше купували то вино у «дешевого Дівалє» робітники, котрі тисячами заходили до єго винярні. Слїдство вичазало, що Діваль ужив за пїатора року до виробу свого вина не менше лиш 17.000 кїльо всїляких хемічних творів. За то троемє людий засудив суд Діваль на шість місяців вязниці. Вирок має бути лрибитий на всіх єго магазинах і на всіх торговицях, а крім того оголошений у всіх урядях громадских і поміщений на конт Дівалє в 50-ох газетах.

— **Звїдки пішло,** що люди цілують ся в уста, лице, руки та рамена? — Се стара історія, бо зачинає ся аж від Адама і Еви. Люди про се оповїдають: Прапрамати Ева спала одного разу вже по вигнаню з раю на двові, — а она була тоді ще молоденька і дуже красна — а Адам сидїв коло неї та відганяв мухи. На хвилику відвернув від неї очі, а коли знов подивив ся, побачив, що пчола сїла Еві на самі уста. Він вже тоді знав, що пчола може ужалити і перепудив ся дуже. Отже став думати над тїм, як би то відогнати пчолу так, щоби она не ужалила Еву. Єму здавало ся, що найбільше зробить, коли здмухне пчолу; отже нахилив ся близько і подув, а пчола злетїла. Але Адам тоді бояв ся вже й малї пчїлки і так єї перепудив ся, що кинув ся і мимо волї дотуляв ся уст Еви та на своє диво зміркував, що уста у неї були солодкі, як мід. Він того не знав, що то пчола упустила була на уста Еви дрібочку меду. З тої пори цілував він Еву дуже часто в уста і казав все, що они такі солодкі як мід, а Ева для святаго спокою не боронила єму тої приятности. Опісля цілував вже Адам з простої навички, а та навичка перейшла відтак в спадщину на єго близшї і дальшї дїти та дійшла аж до нас. Для того ще й пипї, хто ласий на мід, цілує найрадше в уста; кому вже мід перейв ся, цілує в лице.

— **Ц. к. Дирекція залїзниць державних оповїдує:**

Східно-північно-західний австрійський союз залїзничїй. З днем 1. цвїтня 1901. увїйде в жите додаток I до тарифа ч. II, зшиток 6, в котрім будуть заміщені ціни одиничні для поодиноких артикулів.

Дня 1. цвїтня с. р. буде замкнений перестанок Біркенфельд, який лежить поміж стациями Гард-Юссах і Люстенав на шляху Бребенц-Ст. Марґаретен.

— **Дрібні вісті.** В Острії Могилі коло Грималова помер поміщик Тадей Остоє Янішевський в 98. р. житя. — У Львові починає виходити новий тижневник політичний п. з. Gazeta świąteczna. — З Верони в Італії доносять, що гірський потік Гаа перервав греблю в середині міста Кольонія Венета і залаяв ціле місто. При повені погубло 15 осіб, а багато є в ранних. — З днем 1. цвїтня с. р. отворить ся в Краснім, золочівського повіта, при істнуючїм тамже ц. к. поштовім уряді телеграфічну стацию з ограниченою службою дєнною.

— **Гумористичний кутик.**

Руский автор.

Я талант у собі чую
І охота є до діла,
Лиш сеся «підрядність» вічна
Вже мені остчортїла.

Раз хотїя коби дістати
Вже якусь поважну ролю...
Може героя любови,
Що клене прокляту долю,

Або може ролю князя
В якій драмі історичній,
Або грати щось комічне
В ролі характеристичній,

Або партию до сьїву...
О, як чудно я сьїваю,
А до того — се дрібниця —
Але гнучко, страх, гуляю.

Грав би я усьо, і добре,
Бо талант у собі чую...
Ох, мій Боже, які мрії,
Які чудні я вже сную!

Перегравши так всі ролї
До одної, всі до чистої,
То би станув з мене прецінь
Славний на весь сьвіт артиста.

А тодіб я руський театр
Вже покинув д' бісів триста
І до польского в столицю
Переніс ся — на статиста.

Посмертна оповідка.

О. Модест Носалевич, парох в Баличи коло Самбора, відзначений кривошанською одіжкою, упокоїв ся в 59. році життя, а в 32. р. св'ященства. В. с. п.

Петро Абрисовский, висулужений ад'юнкт податковий, упокоїв ся у Львові в 85. р. життя. В. с. п.

Наука, штука, література.

— Молода Україна, ч. 3. за марець 1901. Зміст: *В. Теліницький*: Студентські розрухи в Росії. — *М. Карвва*: Змагання російської молодіжки до самоосвіти. — *М. Галуцький*: Євс Петро Яковбен. — *Л. Мартович*: Кадріль. Хроніка з нашого життя. — Хроніка з чужого життя. — Від редакції і адміністрації

Телеграми.

Відень, 27. марця. Перед нинішнім засіданнем парламенту, явили ся в кульоарах 2 офіцери і зажадали від посла Кльофача задосити чинення за вчерашню інтерв'єляцію его, в парламенті. (Кльофач інтерв'єлював в справі посічення якогось простого вояка офіцвром). Посел заявив офіцерам, що тоді прийме поєдинок, як офіцери принесуть ему докази на неправдивість події, наведеної в інтерв'єляції.

Нині має пос. Кльофач питати президента, що наміряє зробити, аби на будуче охоронити послів від напасти офіцирів.

Відень, 27. марця. Цісар гостив у себе вчора англійську депутацію, яка під проводом лорда Вользелей вручила цісареві нотифікацію вступлення на престол Едварда VII. По полудні лорд Вользелей відвідів гр. Голуховского.

Берлін, 27. марця. З Петербурга доносять, що командант київского військового округу, ген. Драгоміров, вислав до міністра війни писемо, в яким рішучо заявляє ся против караня збунтованих студентів війском.

Льондон, 27. марця. Тутешним часописям донесено з Петербурга, що під царською палатою в Новім Селі відкрито підземні міни, які мали висадити палату у воздух. В замаху мали брати участь визначні личности з урядничих кругів.

Новий Йорк, 27. марця. New York Tribune доносить з Вашингтону, що Сполучені Держави мимо завзвву кількох держав, не хотіли ввести протест против заключена китайско-російської угоди в справі Манджурії.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,
яко гарна прикраса комнат

Картини: Верещагіна, Шевченко в домінії і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечает будинки і всі предмети движимі против огневих шід.

„Дністер“ припоручил Пресовсьящ. Ординарїятї Всех. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор.	11	сот.	} разом 520.406 кор. 65. сот.
Резерва премій	171.942	„	—	„	
Резерва спеціальна	6.000	„	—	„	
Фонд емеритальний	30.924	„	64	„	

Тарифи „Дністра“ умірковані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премії.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпробовно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк кравий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Спитані, Городені, Тереховлі, Заліцках, Городку і Богородчанам.

НА ЖИТЕ треба обезпечатись тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїмн обезпеч. в Кракові; а таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агенцій „Дністра“. Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії.

Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції „Дністра“

Від огню обезпечайте ся тільки в „Дністрі“.

На житє обезпечайте ся тільки через „Дністер“.

COLOS EUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Програма від 16. до 31. марта 1901.

При співучасті військової музики 80 п. п.

1) Увертура. 2) Miss Bertolletti жонглерка на кружляючій кулі. 3) Mr. & Mme Savanna ексцентр трансформаційна двійка. 4) Daniel і Miss Betti, еквілібристи. 5) Les' Aubert tourbillon танцери. 6) Freeze Brothers, кугляри з 32 тамборинами. 7) Les Gardenias, феноменальне гімнастичне рoutpouri. (10 минут павза). 8) Орхестра. 9) Miss Ella зі своїми львами. 10) Conchitta іспанська танцерка. 11) Mr. Carlo Benedetti, медична загадка. 12) Mc. Lusky's, ексцентричні і арабські скавуні. 13) Орхестра 14) Signor Luigi Savanna в своїй комедії. Зміст. Прольог. Комісар. Jole, его жена. Зефірін. Слуга. Жандарм. Веї особи представляє п. Luigi Savanna. 15) Комічна пантоміна Tramp, труви Gardenias. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представлення. В неділю і свята два представлення. Що пятниці High Life представлення. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвика у Львові.

Colossum ogrіte 12 газовими печами.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий цісая часу середно-европейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
носп.	особ.			носп.	особ.		
приводить о годині				відходить о годині			
1-35	6-10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6-25	до Лавочного (Мункача, Пешту)	Борислав	6-30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний
	6-20	з Чернівців (Іцкан, Галац), Станиславова	6-43	до Станиславова, П. двисоного, Потупор		6-43	до Станиславова, П. двисоного, Потупор
	6-46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк.	8-30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		8-40	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	7-45	з Янова	2-55	до Сколього, до Лавочного (1. зип. до 15. вер.		9-07	до Сколього, до Лавочного (1. зип. до 15. вер.
	7-40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		до Янова		9-15	до Янова
	8-00	на дв. головний		до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.		9-25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
	8-05	з Лавочного (Пешту) Калуща, Стрия		9-42	дв. гол.	9-42	дв. гол.
	8-15	з Сокала, Рави рускої		2-55	до Чернівців, Станиславова	10-20	до Сокала, Белзця, Рави рускої і Любачова
	8-50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		10-20	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята	1-25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята
	11-45	з Ядослава і Любачова		2-15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неділі і свята	3-05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	11-55	зі Станиславова (Кересмезе, Потупор)		3-15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.	3-15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.
	12-55	з Янова		3-26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.	3-26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.
	1-15	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного від 1. черн. до 15. вер.		3-30	до Ршера, Хирова, Любачова	3-30	до Ршера, Хирова, Любачова
2-20	3-14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.					
2-35	5-17	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.					
	5-40	на дв. голов.					
1-45	5-45	з Кракова					
	5-55	з Чернівців, Іцкан					
	6-00	з Сокала, Белзця і Любачова					
Ніч				Ніч			
	7-24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	12-40	до Станиславова		6-10	до Станиславова
	8-28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)		до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б.		6-13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б.
	8-50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.		а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно		6-30	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
	9-23	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.		до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		6-50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуща
8-40	9-45	з Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова		до Тернополя дворець головний		7-10	до Тернополя дворець головний
2-31	10-00	з Чернівців, Бухарешту, Гусятина, Потупор		дворець Підзамче		7-35	дворець Підзамче
12-20	10-15	з Лавочного (Пешту) Хирова		до Сокала і Рави рускої		7-25	до Сокала і Рави рускої
	10-12	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.		до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)		7-48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)
	10-30	на дв. голов.		до Янова від 1. мая до 15. вересня		9-12	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	12-05	зі Стрия, зі Сколього від 1. мая до 30. вер.		до Чернівців і Іцкан		10-40	до Чернівців і Іцкан
	3-12	з Підволочиск на дворець Підзамче		до Кракова, Відня, Варшави		10-50	до Кракова, Відня, Варшави
	3-35	на дворець головний		до Підволочиск, Бродів дв. голов.		11-00	до Підволочиск, Бродів дв. голов.
				дв. Підз.		11-25	дв. Підз.
				до Кракова, Відня, Берліна, Самбора		4-15	до Кракова, Відня, Берліна, Самбора
				до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.		4-45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-европейский різнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Креативна ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розкладівзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переказу панери вартістї і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в річно, депозитар дістає в сталевій касі панцрній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний ак найдогіднійш зарядження. Припис дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.